

Sygn. akt II CSKP 529/22

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)

SSN Beata Janiszewska (sprawozdawca)

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa T. N.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 maja 2022 r.,
skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 20 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa 1077/19,

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

T. N. wystąpił przeciwko Bankowi .S.A. w G., którego następcą prawnym jest pozwany Bank1 S.A. w W., o ustalenie „nieistnienia stosunku prawnego w postaci umowy” o bliżej określony kredyt gotówkowy, ewentualnie o ustalenie, że umowa ta jest nieważna ze względu na zawarcie jej pod wpływem błędu.

Wyrokiem z 25 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Opolu uwzględnił żądanie ewentualne, a na skutek apelacji pozwanego Sąd drugiej instancji zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo. Od wyroku tego Sądu powód wniósł skargę kasacyjną, zaskarżając wyrok w całości i formułując cztery, ujęte w przytoczony poniżej sposób, zarzuty: (1) naruszenia art. 4 ust. 2, art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 3,

art. 6 ust. 4 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 9 pkt 8 oraz art. 12 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym z 23 sierpnia 2007 r. (Dz. U. Nr 171, poz. 1206 z późn. zm.) oraz art. 24 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 16 lutego 2007 r. (Dz.U. Nr 50, poz. 331, Dz.U. Nr 171, poz. 1206 z późn. zm.) w zw. z art. 58 § 1 k.c. przez niezastosowanie; (2) art. 58 § 2 k.c. przez niezastosowanie; (3) art. 86 § 1 k.c. i art. 86 § 2 k.c. przez niezastosowanie; (4) art. 381 k.p.c. w zw. z art. z art. 328 § 2 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę wyroku Sądu Apelacyjnego przez oddalenie apelacji w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu z powodu niespełnienia wymagań konstrukcyjnych skargi.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. do elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej należy przytoczenie podstaw kasacyjnych wraz z uzasadnieniem. Oba te elementy odnoszą się do centralnych wymagań stawianych skardze kasacyjnej, decydujących o istocie i charakterze tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Skarga kasacyjna, która nie spełnia wymienionych wymagań, jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu przez sąd drugiej instancji lub Sąd Najwyższy (art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.).

Wskazanie podstaw kasacyjnych oraz ich uzasadnienie stanowią dwa oddzielne komponenty skargi pozostające ze sobą w immanentnym związku. Przytoczenie podstaw wymaga wskazania przepisów, które, w ocenie skarżącego, doznały naruszenia wskutek wydania zaskarżonego orzeczenia, oraz postaci tego naruszenia. W przypadku pierwszej podstawy kasacyjnej zarzucane uchybienie może przejawiać się błędną wykładnią lub niewłaściwym zastosowaniem przepisów prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), a w przypadku drugiej podstawy kasacyjnej - naruszeniem przepisów postępowania mogącym mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Samo wymienienie w skardze kasacyjnej przepisów prawa bez bliższego określenia, co konkretnie w stanowisku sądu i z jakiego powodu skarżący uważa za

naruszenie prawa - podobnie jak wskazanie postaci naruszenia nieznanego ustawie - nie czyni zadość pojęciu wskazania podstawy kasacyjnej. Zważywszy, że ustawowy opis podstaw kasacyjnych ma charakter abstrakcyjny, skarżący powinien wypełnić te podstawy konkretną treścią wypływającą z okoliczności sprawy, w której wydano zaskarżone orzeczenie. Wymagania tego nie realizuje poprzestanie na powtórzeniu brzmienia art. 398³ § 1 k.p.c. lub posłużenie się ogólnikowymi sformułowaniami stwarzającymi wątpliwości interpretacyjne co do treści i zakresu zarzutów wypełniających daną podstawę kasacyjną (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 1997 r., II CKN 21/96, OSNC 1997, nr 5, poz. 61; postanowienie Sądu Najwyższego z 19 lutego 1997 r., III CZ 4/97).

Skarga kasacyjna wniesiona w niniejszej sprawie nie spełnia przedstawionych wyżej wymagań. Ograniczenie się przez skarżącego do wypunktowania przepisów prawa, które doznały naruszenia, stanowi jedynie pozorne przytoczenie podstawy kasacyjnej. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego poszczególne zarzuty powinny być przedstawione szczegółowo (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 21 grudnia 1934 r., C.III. 321/34; orzeczenie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 1935 r., C 2152/34). W celu zadośćuczynienia temu wymaganiu konieczne jest nie tylko precyzyjne wskazanie, które przepisy, oznaczone numerem artykułu (paragrafu, ustępu) aktu prawnego, zostały naruszone, ale także - na czym polegało dane naruszenie oraz jakie następstwa wywołało dla wyniku sprawy. W ten sposób strona wnosząca skargę kasacyjną precyzuje przedmiot i kierunek kontroli kasacyjnej, którym Sąd Najwyższy jest związany (z zastrzeżeniem badania z urzędu przyczyn nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji).

Konieczność wskazania podstaw, na których zostaje oparte zaskarżenie orzeczenia, jest konsekwencją ograniczenia ram postępowania kasacyjnego i związanego z tym zakresu kognicji Sądu Najwyższego, sprawującego nadzór judykacyjny nad działalnością orzeczniczą sądów powszechnych w ramach określonych przepisami prawa procesowego. Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest uprawniony do samodzielnego tworzenia lub tylko dokonywania konkretyzacji zarzutów kasacyjnych oraz do przeprowadzania wykładni skargi

w celu stwierdzenia określonych podstaw kasacyjnych. Działanie takie byłoby niedopuszczalne nie tylko z tej przyczyny, że mogłoby okazać się niezgodne z intencją oraz rzeczywistymi zamierzeniami strony wnoszącej skargę, lecz także dlatego, że mogłoby prowadzić do powstania wątpliwości co do roli Sądu w sporze toczącym się między przeciwnikami procesowymi, dążącymi do ochrony przeciwstawnych interesów. Prowadzi to do wniosku, że ogólnikowe zarzuty naruszenia przepisów prawa, w szczególności poprzestające na wyliczeniu przepisów, nie mogą być przedmiotem oceny Sądu Najwyższego, a skarga kasacyjna, której podstawy nie zostały należycie skonkretyzowane, podlega odrzuceniu (por. dotyczące kasacji postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 1998 r., I CKN 518/97).

Przedstawione wyżej uwagi o konieczności wskazania podstaw kasacyjnych pozostają aktualne w odniesieniu do wymagania uzasadnienia tych podstaw. Mimo że takie uzasadnienie jest wtórne wobec przytoczenia podstaw kasacyjnych, to z procesowego punktu widzenia stanowi oddzielny, istotny element, bez którego skarga byłaby niekompletna. Uzasadnienie służy bliższemu określeniu naruszenia w odniesieniu do konkretnej sprawy oraz ma na celu wskazanie związku przyczynowego między uchybieniem a wydanym orzeczeniem. W uzasadnieniu podstaw kasacyjnych skarżący powinien zatem dowieść, że sąd zastosował niewłaściwie przepis prawa materialnego, ewentualnie - że należało zastosować inny przepis bądź że dany przepis prawa należało rozumieć inaczej niż w zaskarżonym orzeczeniu. Uzasadnienie podstaw kasacyjnych musi przy tym odnosić się do skonkretyzowanych uprzednio podstaw; inaczej rzecz ujmując, z treści uzasadnienia nie można wyprowadzać dodatkowych podstaw, niewskazanych uprzednio w stosownym fragmencie skargi kasacyjnej. Skarga nieczyniąca zadość powyższym wymaganiom podlega odrzuceniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2000 r., III CKN 563/98; postanowienia Sądu Najwyższego: z 1 października 1999 r., II CKN 946/98; z 30 sierpnia 2000 r., V CZ 70/00; z 21 marca 2003 r., II CZ 19/03; z 2 grudnia 2004 r., III CK 499/04; z 9 lipca 2008 r., V CZ 41/08).

Końcowo należy podnieść, że formalizm skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia wnoszonego przez strony zastępowane przez

zawodowych pełnomocników leży w interesie publicznym, ponieważ umożliwia przeprowadzenie merytorycznej kontroli orzeczenia sądu drugiej instancji w ściśle określonych ramach, w postępowaniu, w którym kognicja Sądu Najwyższego ogranicza się wyłącznie do wyraźnie wskazanych przez skarżącego podstaw, z zastrzeżeniem nieważności postępowania, którą ustawodawca nakazuje brać pod uwagę z urzędu. Z drugiej strony wymaganie odpowiedniej precyzji w ujęciu skargi kasacyjnej przyjęto z uwagi na potrzebę zagwarantowania ochrony interesów strony przeciwnej skarżącemu, a zwłaszcza jej prawa do rzetelnego procesu. Strona ta ma bowiem prawo wiedzieć, w jakim zakresie i za pomocą jakich zarzutów podważane jest prawomocne orzeczenie, a jasne określenie podstaw skargi kasacyjnej stwarza możliwość podjęcia przez tę stronę stosownej obrony.

Z przytoczonych względów na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Jw.

r.g.

[a!]